

PARAMEDİK ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARILARINI VE ANKSİYETELERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Songül GÜNGÖR¹, Hatice DEMİRAĞ²

¹(Öğr. Gör), Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Osmaniye, Türkiye

²(Öğr. Gör), Gümüşhane Üniversitesi, Kelkit Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlk ve Acil Yardım Programı, Gümüşhane, Türkiye

Geliş Tarihi/Received
28-04-2020

Kabul Tarihi/Accepted
13-06-2020

Yayın Tarihi/Published
31-12-2020

Correspondence: Songül GÜNGÖR, E-mail: songulgungor06@gmail.com

Cite this article as:

Güngör, S. Demirağ, H. (2020). Paramedik Öğrencilerinin Akademik Başarılarını ve Anksiyetelerini Etkileyen Faktörler. IAAOJ Health Sciences, 6(3), 246-259.

ÖZET

Bu çalışma, paramedik öğrencilerinin akademik başarılarını ve anksiyetelerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı tipte yapılan bu çalışmanın verileri Aralık 2017-Ocak 2019 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırma, 172 paramedik ikinci sınıf öğrencisi ile yürütülmüştür. Araştırmanın verileri, "Öğrenci Bilgi Formu" ve "Beck Anksiyete Ölçeği (BAÖ)" ile toplanmıştır. Veriler, SPSS 22,0 programında tanımlayıcı istatistikler ve ilişki arayıcı verilerde Independent-Samples T-testi ve One-Way ANOVA (parametrik); Mann Whitney U test ve Kruskal Wallis testi (nonparametrik) ile Games Howell Posthoc testi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 19,94±1,29 ve %56,9'u erkektir. Öğrencilerin %50'si sağlık meslek lisesi mezunu, lise mezuniyet ortalaması 76,55±7,12; ön lisans programı genel ağırlıklı not ortalamaları (GANO) 2,67±0,65'dir. Öğrencilerin mezun oldukları lise, lise mezuniyet ortalaması, bölüm tercih sırası, aile tipi, kardeş sayısı, anne ve baba eğitim düzeyi, anne mesleği, uzun süre ikamet edilen yer, şu an ikamet edilen yer ve gelir algısı durumları ile GANO'ları ve BAÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır (p>0,05). Öğrencilerin baba mesleği ile akademik başarıları arasında, paramedik bölümünü isteyerek seçme ile anksiyete arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulundu. Sonuç olarak; öğrencilerin akademik başarılarını baba mesleğinin, anksiyetelerini ise bölümü isteyerek seçip seçmeme durumlarının etkilediği bulundu.

Anahtar Kelimeler: Paramedik, akademik başarı, Beck Anksiyete Ölçeği

FACTORS AFFECTING THE ACADEMIC ACHIEVEMENT AND ANXIETIES OF PARAMEDIC STUDENTS

ABSTRACT

This study was carried out to determine the factors affecting the academic success and anxieties of paramedic students. The descriptive and cross-sectional planned data were collected between December 2017 and January

2019. The research was carried out with 172 paramedic 2nd year students. The data of the research were collected with "Information Form" and "Beck Anxiety Inventory (BAI)". The data, in SPSS 22.0, in relationship seeker data Independent-Samples T-test and One-Way ANOVA (parametric); Mann Whitney U test and Kruskal Wallis test (nonparametric) and Games Howell Posthoc test and in descriptive statistics were used. The average age of the students participating in the study was 19.94 ± 1.29 and more than half of the participants were male students (56.9%). Half of the students (50%) are graduates of health vocational high schools, average of high school graduation is 76.55 ± 7.12 ; the general weighted grade point average (GANO) of associate degree program they received education was 2.67 ± 0.65 . Students' high school, high school graduation average, department preference order, type of family they have, number of siblings, education level of their parents, profession of their mothers, the city where they reside for a long time, their place of residence and perception of income statistically among their GANOs and averages of BAÖ points ($p>0,05$). A statistically significant difference was found between the father's profession and academic achievements of students, between voluntarily choosing the paramedic section and anxiety. As a result; It was found that the academic achievement of the students and the unwanted choices of the department affect their academic achievement.

Keywords: Paramedic, academic success, Beck Anxiety Scale

GİRİŞ

Paramedik; hasta veya yaralıya hastane öncesi profesyonel düzeyde acil tıbbi bakım ve müdahaleyi başlatan, transport esnasında devam ettiren ve hastanın nakil edildiği hastaneye teslim edilene kadar her türlü hayati fonksiyonlarından sorumlu olan sağlık profesyoneli (1). Yirmi iki Mayıs 2014 tarihinde 29007 sayılı Resmi Gazete ile "Acil Tıp Teknikeri" olarak da ifade edilen paramediklerin görev tanımı "Sağlık meslek mensupları ile sağlık hizmetlerinde çalışan diğer meslek mensuplarının iş ve görev tanımlarına dair yönetmelik" ile detaylı olarak bildirilmiştir. Bu yönetmeliğe göre; paramediklerin acil ilaç ve sıvıları uygulamak, intravenöz ve intraosseöz girişim yapmak, temel ve ileri hava yolu uygulamalarında bulunmak, travma stabilizasyonu, EKG çekimi, acil doğum eylemine yardımcı olmak, diğer sağlık profesyonelleri ile iletişim, hasta taşıma tekniklerini kullanarak hasta nakli, ambulans malzemelerini hazır halde bulundurmak ve zorunlu hallerde ambulans sürücülüğü yapmak gibi önemli görevleri bulunmaktadır (2).

Paramedik eğitiminde temel amaç; hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde ve hasta güvenli bir şekilde hastanelere ulaştırılana kadar bütün bu görevleri doğru bir şekilde yerine getirebilen sağlık teknikeri yetiştirmektir (3). Modern eğitim anlayışına göre; bilgiyi sorgulamadan kabul etmek yerine neyi, niçin ve nasıl öğrenmesi gerektiğini sorgulayan, eleştirel düşünen, edindiği bilgileri kullanan, geliştiren, kendine güvenen ve yeni bilgi üretmede yetenekli bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmalıdır (4). Bu amaç doğrultusunda; öğrencilerin aldıkları eğitimden yeterince faydalanabilmeleri için verilen eğitimin kalitesi önemlidir. Ancak alınan eğitim kadar

öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ve daha önce herhangi bir sağlık eğitimi alıp almama durumları, barınma yer ve koşulları, ruhsal ya da fizyolojik hastalıklar ve yaşadıkları anksiyete (kaygı) öğrencilerin akademik başarılarında önemli bir yer tutmaktadır (5).

Nedeni belli olmayan korku anksiyete (kaygı) olarak tanımlanır. Kaygı, insanın en temel duygularından biridir ve en küçük sorunlara karşı gösterilen hafif endişelerden başlayarak, insanın bir konuda düşüncelerini toplamaktan, zihnini kullanmasına engel olacak bir duruma kadar taşıyabilir (6). Kaygı düzeyi normal olan öğrenciler, sınavları başarılarının ölçülebileceği bir unsur olarak değerlendirirken, kaygısı normalin üzerinde olan öğrenciler sınavları tehdit olarak algılar ve kendilerini hoş olmayan çeşitli bedensel ve ruhsal tepkiler içerisinde bulurlar (7). Ayrıca paramedik öğrencilerinin okul başarıları ailelerinden uzakta olma, yurtdışı barınma, daha önce bir sağlık eğitimi almayanlar için tıbbi terimlerin zorluğu, mesleği tanımaya başladıkça uygulama yapma, hastanede staja çıkma ve insan hayatı üzerinde hızlı ve etkin karar verme becerisine sahip olma sorumluluğu gibi nedenlerle olumsuz etkilenebilmektedir.

Sağlık hizmetlerinde önemli sorumlulukları yerine getirecek paramediklerin gerek teorik gerekse uygulamalı eğitimlerde yeterli ve başarılı olması önemli ve gereklidir. Bu amaçla, bu çalışma paramedik öğrencilerinin akademik başarılarını ve anksiyetelerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacı ile gerçekleştirilmiştir.

Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt arandı:

- Paramedik öğrencilerinin akademik başarıları ile sosyodemografik özellikler, eğitim ve mesleki özellikleri arasında bir ilişki var mıdır?
- Paramedik öğrencilerinin anksiyete puan ortalamaları ile sosyodemografik özellikler, eğitim ve mesleki özellikleri arasında bir ilişki var mıdır?

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Amacı ve Tipi

Bu araştırma, paramedik öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacı ile tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı türde yapılmıştır.

Evren-Örnekleme

Araştırmanın evrenini ve örneklemini, Aralık 2017-Ocak 2019 tarihlerinde Gümüşhane Üniversitesi Kelkit Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim görmekte olan ikinci sınıf paramedik öğrencileri (N=172) oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri, “Öğrenci Bilgi Formu” ve “Beck Anksiyete Ölçeği (BAÖ)” kullanılarak toplanmıştır.

Öğrenci Bilgi Formu: Bu form ilgili literatür taranarak (4-7) araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Formun anlaşılabilirliğinin test edilmesi amacı ile 20 öğrenci ile ön uygulama yapılmış ve sosyodemografik özelliklerle ilgili sorularda düzenleme yapılmıştır. Formda öğrencilerin sosyodemografik (yaş, cinsiyet, aile tipi, kardeş sayısı, anne-baba-kardeşlerin sağ / hasta olup olmadığı, uzun süre ikamet edilen yer, şu an ikamet edilen yer, gelir durum algısı vb.) özelliklerini belirlemeye yönelik 15 soru, eğitim ve mesleki özelliklerini (mezun oldukları lise, lise mezuniyet notu ve ortalaması, bölüm tercih sırası vb) belirlemeye yönelik 7 soru olmak üzere toplam 22 soru yer almaktadır.

Beck Anksiyete Ölçeği (BAÖ): Beck, Epstein, Brown ve Steer tarafından 1988’de geliştirilen ölçek, “bireylerin yaşadığı anksiyete belirtilerinin sıklığını ve şiddetini belirlemeyi” amaçlayan üçlü likert tarzında 21 sorudan oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 63 ve en düşük puan 21’dir. Ölçekten alınacak puanların yorumlanmasında “0-7 puan minimal düzeyde anksiyete”, “8-15 puan= hafif düzeyde anksiyete”, “16-25 puan= orta düzeyde anksiyete”, “26-63 puan= şiddetli düzeyde anksiyete” şeklinde ele alınmaktadır. Beck, Epstein, Brown ve Steer ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık puanını 0,92 olarak tespit etmişlerdir (8). Ölçeğin Türkiye’deki geçerlik ve güvenilirliği Ulusoy, Şahin ve Erkmen (1998) tarafından yapılmıştır (9).

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yapıldığı Gümüşhane Üniversitesi Etik Kurulu (95674917-604.01.02-E.33104 sayılı ve 22.11.17 tarihli) ve Kelkit Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü’nden araştırmanın yapılması için gerekli yazılı izin; “Beck Anksiyete Ölçeği’nin (BAÖ)” geçerlilik

ve güvenilirliğini yapan Ulusoy ve arkadaşlarından (1998) da mail yoluyla izin alınmıştır. Ayrıca, araştırma öncesi öğrencilere araştırma ve uygulama hakkında gerekli açıklamalar yapılmış ve öğrencilerden sözel onam alınmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Tanımlayıcı verilerde sayı, yüzde, ortalama, ortanca, standart sapma, minimum ve maksimum, birinci ve üçüncü çeyrek değer kullanılırken; ilişki arayıcı verilerde Independent-Samples T-testi ve One-Way ANOVA (parametrik); Mann Whitney U test ve Kruskal Wallis testi (nonparametrik) ile Games Howell Posthoc testi kullanılmıştır. Önemlilik seviyesi $p < 0,05$ olarak alınmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $19,94 \pm 1,29$ (min:18-max:28) olup; yarıdan fazlası erkektir (%56,9). Öğrencilerin büyük çoğunluğu çekirdek aile yapısına (%81,4) ve yarıdan fazlası (%51,2) üç ya da daha fazla kardeşe sahiptir. Öğrencilerin tamamına yakınının anne (%98,8) ve babası (%97,7) sağdır. Anne ve babası sağ olan öğrencilerin ailelerinin sağlık durumu ele alındığında; %51,2'sinin anne ve babasının, %88,4'ünün kardeşlerinin sağlık sorunu olduğu belirlendi. Kendisinin sağlık sorunu olduğunu ifade eden öğrenci oranı ise sadece %5,8 idi (Tablo 1).

Öğrencilerin anne (%70,9) ve babalarının (%52,3) yarıdan fazlasının ilkökul ve altı eğitim seviyesine sahip olduğu; annelerin büyük bir çoğunluğunun ev hanımı (%78,9), babaların ise yarıdan fazlasının (%52,4) serbest meslek sahibi veya çiftçi olduğu bulundu. Öğrencilerin %43'ü en uzun süreli olarak şehirde yaşadığını ifade ederken, büyük bir çoğunluğu eğitimleri süresince yurttan (%73,3) kaldığını ve %40,7'si gelirini giderine denk algıladığını ifade etti (Tablo 1).

Öğrencilerin eğitim ve mesleki özellikleri incelendiğinde; öğrencilerin lise mezuniyet ortalaması $76,55 \pm 7,12$ (min:61-max:91) olarak bulundu. Katılımcıların yarısı (%50) sağlık meslek lisesi mezunu ve yarıdan fazlasının (%51,2) lise mezuniyet ortalaması 76,00'nin üzerindedir. Öğrencilerin yarısı (%50) paramedik bölümünü ilk sırada tercih ettiğini, büyük

çoğunluğu (%81,4) bölümü kendi isteğiyle tercih ettiğini ve neredeyse tamamına yakını (%98,8) okuduğu bölümden memnun olduğunu ifade etti. Ayrıca, katılımcıların okudukları önlisans programı genel ağırlıklı not ortalamalarının (GANO) $2,67 \pm 0,65$ (min:0,41-max:3,88) olduğu belirlendi (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin sosyodemografik ile eğitim ve mesleki özellikleri (n=172)

Özellikler		n	%
Yaş ortalaması	19,94±1,29 (min:18-max:28)		
Cinsiyet	Kız	74	43,1
	Erkek	98	56,9
Aile tipi	Çekirdek aile	140	81,4
	Geniş aile	32	18,6
Kardeş sayısı	İki kardeş ve altı	84	48,8
	Üç kardeş ve üzeri	88	51,2
Annenin sağ olup olmama ve sağlık durumu	Sağ, sağlık sorunu var	90	51,2
	Sağ, sağlık sorunu yok	82	47,6
	Sağ değil	2	1,2
Babanın sağ olup olmama ve sağlık durumu	Sağ, sağlık sorunu var	88	51,2
	Sağ, sağlık sorunu yok	80	46,4
	Sağ değil	4	2,4
Kardeşlerin sağlık durumu	Sağlık sorunu var	152	88,4
	Sağlık sorunu yok	20	11,6
Öğrencinin kendi sağlık durumu	Sağlık sorunu var	10	5,8
	Sağlık sorunu yok	162	94,2
Anne eğitim düzeyi	İlkokul ve altı	122	70,9
	Ortaokul ve üzeri	50	29,1
Baba eğitim düzeyi	İlkokul ve altı	90	52,3
	Ortaokul ve üzeri	82	47,7
Anne meslek	Ev hanımı	134	78,9
	İşçi, memur veya emekli	36	21,1
Baba meslek	Memur/ işçi	64	37,2
	Emekli	42	24,4
	Serbest meslek/çiftçi	66	38,4
En uzun süre ikamet edilen yer	Köy	42	24,4
	İlçe	56	32,6

	Şehir	74	43,0
Şu an ikamet edilen yer	Ev (aile veya arkadaş)	46	26,7
	Yurt	126	73,3
Gelir algı durumu	Gelir < gider	42	24,4
	Gelir = gider	70	40,7
	Gelir > gider	60	34,9
Mezun oldukları lise türü	Sağlık meslek lisesi	86	50,0
	Anadolu lisesi ve diğer lise	86	50,0
Lise mezuniyet notu	75,99 ve altı	84	48,8
	76,00 ve üstü	88	51,2
Bölümü tercih sırası	İlk tercih	86	50,0
	İkinci ve sonrası tercih	86	50,0
Bölümü isteyerek tercih etme	Evet	160	93,0
	Hayır	12	7,0
Bölüm tercihinde etkili nedenler*	Kendi isteği	140	81,4
	Ailesinin isteği	46	26,7
	Meslek garantisi	54	31,4
Okuduğu bölümden memnun olma durumu	Memnun	170	98,8
	Memnun değil	2	1,2
GANO	2,67±0,65 (min:0,41-max:3,88)		

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Öğrencilerin GANO'larına göre sosyodemografik özelliklerinin dağılımı incelendiğinde; kız öğrencilerin GANO'sunun $2,85 \pm 0,51$ (min:1,16-max:3,61), erkek öğrencilerin $2,53 \pm 0,71$ (min:0,41-max:3,88) olduğu belirlendi. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha başarılı olduğu; ancak bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulundu ($t=-2,293$ $p=0,24$) (Tablo 2).

Tablo 2 incelendiğinde; babası işçi veya memur olan öğrenciler ($2,87 \pm 0,41$) ile babası emekli ($2,92 \pm 0,42$) olan öğrencilerin GANO'larının babası serbest meslek veya çiftçi ($2,47 \pm 0,77$) olanlara göre yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulundu ($X^2=7,276$ $p=0,026$) ($p<0,05$). Yapılan Games Howell posthoc analizine göre aradaki bu farkın babasının mesleği serbest meslek veya çiftçi olanlardan kaynaklandığı belirlendi. Ayrıca, öğrencilerin aile tipi, kardeş sayısı, anne-baba eğitim düzeyi, anne mesleği, uzun süreli ikamet edilen yer, şu an

ikamet edilen yer ve gelir algısı durumları ile GANO'ları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p>0,05$) (Tablo 2).

Öğrencilerin GANO'larına göre eğitim ve mesleki özelliklerinin dağılımı incelendiğinde; katılımcıların mezun oldukları lise, lise mezuniyet ortalaması, bölüm tercih sırası ile GANO'ları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p>0,05$) (Tablo 2).

Tablo 2 incelendiğinde; paramedik bölümünü istemeyerek seçen öğrencilerin BAÖ puan ortalamaları ($39,83\pm 12,08$) paramedik bölümünü isteyerek seçen öğrencilere ($32,00\pm 8,96$) göre yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulundu ($t=-2,015$; $p=0,047$) (Tablo 2).

Öğrencilerin BAÖ puanlarına göre sosyodemografik ile eğitim ve mesleki özelliklerinin dağılımı incelendiğinde; öğrencilerin cinsiyet, aile tipi, kardeş sayısı, anne ve baba eğitim düzeyi, anne ve babanın mesleği, en uzun süre ikamet edilen yer, şu an ikamet edilen yer, gelir algı durumu, mezun oldukları lise türü, lise mezuniyet not ortalamaları, bölüm tercih sırası ile BAÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p>0,05$) (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin sosyodemografik ile eğitim ve mesleki özelliklerine göre GANO ve BAÖ ortalamaları (n=172)

Özellikler	BAÖ Ortalama $\pm$ SS	Anlamlılık	GANO Ortalama $\pm$ SS	Min-Max	(%25-%75) ^b	Anlamlılık	
Cinsiyet	Kız	34,27 $\pm$ 9,45	t=-1,370 [#]	2,85 $\pm$ 0,51	1,16-3,61	-	t=-2,293 [#]
	Erkek	31,46 $\pm$ 9,28	p=0,173	2,53 $\pm$ 0,71	0,41-3,88	-	p=0,24
Aile tipi	Çekirdek aile	33,31 $\pm$ 9,57	t=1,608 [#]	2,78 ^a	0,41-3,61	(2,40-3,14)	U=507,000* p=0,550
	Geniş aile	29,18 $\pm$ 7,66	p=0,112	2,66 ^a	1,01-3,88	(2,10-3,11)	
Kardeş sayısı	İki kardeş ve altı	32,90 $\pm$ 9,59	t=0,431 [#]	2,69 $\pm$ 0,71	0,41-3,61	-	t=0,338 [#]
	Üç kardeş ve üzeri	32,02 $\pm$ 9,21	p=0,668	2,64 $\pm$ 0,58	1,16-3,88	-	p=0,730
Anne eğitim düzeyi	İlkokul ve altı	31,52 $\pm$ 8,79	t=-1,598 [#]	2,83 ^a	0,41-3,88	(2,41-3,13)	U=670,000* p=0,380
	Ortaokul ve üzeri	35,04 $\pm$ 10,34	p=0,114	2,55 ^a	1,01-3,61	(2,27-2,55)	

Baba eğitim düzeyi	İlkokul ve altı	33,44±9,60	t=0,933 [#]	2,81 ^a	0,56-3,88	(2,40-3,13)	U=863,500*
	Ortaokul ve üzeri	31,56±9,06	p=0,354	2,76 ^a	0,41-3,61	(2,37-3,13)	p=0,610
Anne meslek	Ev hanımı	31,94±8,47	t=-0,942 [#]	2,83 ^a	0,41-3,88	(2,45-3,20)	U=422,000*
	İşçi, memur veya emekli	34,27±12,15	p=0,349	2,40 ^a	0,56-3,61	(2,19-2,86)	p=0,052
Baba meslek	Memur/ işçi	30,28±7,19		2,87±0,41	1,97-3,53	-	
	Emekli	34,38±11,14	F=1,565 ^o	2,92±0,42	2,22-3,61	-	X ² =7,276**
	Serbest meslek/çiftçi	33,57±9,79	p=0,215	2,47±0,77	0,41-3,88	-	p=0,026***
En uzun süre ikamet edilen yer	Köy	33,47±11,20		2,80±0,70	1,16-3,54	-	X ² =3,978**
	İlçe	30,89±7,76	F=0,648 ^o	2,47±0,76	0,41-3,88	-	p=0,137
	Şehir	33,27±9,39	p=0,526	2,75±0,50	1,16-3,61	-	
Şu an ikamet edilen yer	Ev (aile veya arkadaş)	30,86±8,69	t=-1,005 [#]	2,45 ^a	0,41-3,53	(2,19-3,14)	U=605,000 *
	Yurt	33,15±9,56	p=0,318	2,81 ^a	1,16-3,88	(2,45-3,05)	p=0,240
Gelir algı durumu	Gelir < gider	33,71±9,48		2,45 ^a	0,45-3,46	(2,18-3,12)	
	Gelir = gider	31,60±9,64	F=0,352 ^o p=0,704	2,82 ^a	1,01-3,88	(2,38-3,04)	X ² =1,418** p=0,490
	Gelir > gider	32,54±9,10		2,78 ^a	0,41-3,61	(2,52-3,24)	
Mezun oldukları lise türü	Sağlık meslek lisesi	32,72±9,10	t=0,172 [#]	2,71±0,83	0,41-3,88	-	t=0,599 [#]
	Anadolu lisesi ve diğer lise	32,37±9,69	p=0,864	2,63±0,42	1,49-3,61	-	p=0,55
Lise mezuniyet not ortalamaları	75,99 ve altı	31,80±9,27	t=0,712 [#]	2,55±0,58 ^a	1,01-3,49	-	t=-1,697 [#]
	76,00 ve üstü	33,25±9,46	p=0,478	2,78±0,69	0,41-3,88	-	p=0,93
Bölümü tercih sırası	İlk tercih	32,67±8,66	t=0,126 [#]	2,67±0,78	0,41-3,88	-	t=0,048 [#]
	İkinci ve sonrası tercih	32,41±10,08	p=0,900	2,66±0,49	1,16-3,54	-	p=0,96
Bölümü isteyerek tercih etme	Evet	32,00±8,96	t=-2,015 [#]				
	Hayır	39,83±12,08	p=0,047***				

^a Non parametrik testler, *MW-U: Mann Whitney U test, ** Kruskal-Wallis, ***p<0,05 anlamlılık, [#]Independent-Samples T testi, ^oOne-Way ANOVA, ^bOrtanca

TARTIŞMA

Bu araştırma, paramedik öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen faktörlerin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, kız ve erkek öğrencilerin akademik başarı ortalaması kıyaslandığında kızların erkeklere göre ortalamalarının yüksek olduğu fakat anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmüştür. İncelenen bir literatür, çalışma bulgumuzla paralellik göstermektedir (10). Dil & Bulantekin'in (2011) hemşirelik öğrencilerinde akademik başarı ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında, kız öğrencilerin erkeklere göre daha başarılı oldukları (2.57 ± 0.52) ancak gruplar arası farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bildirilmiştir. Ayyıldız ve arkadaşları (2014) ise cinsiyet ile akademik başarı arasında anlamlı ilişki bulunduğunu bildirmişlerdir (5). Yine incelenen başka literatür çalışmalarında, kız öğrencilerin daha başarılı olduğu bildirilirken (11-14); bazı çalışmalarda ise çalışma bulgumuzu destekler nitelikte cinsiyet ve akademik başarı arasında ilişki bulunmadığı bildirilmektedir (15-16). Çalışmamızda erkek ve kız öğrenci sayısının birbirine yakın olması bulgularda farklılık yaratmış olabilir.

İncelenen bir literatürde, öğrencilerin mezun oldukları lise ile lisenin başarı düzeyi, üniversitede aldıkları eğitimi ve düzenli çalışma alışkanlıklarını etkilediği belirtilmektedir (5). Bu araştırmada, literatürde bildirilenin aksine öğrencilerin geldiği lise türüne göre akademik başarılarının değişmediği tespit edilmiştir. Bu durumun, incelenen literatürdeki örneklem grubunun hemşirelik öğrencilerinden oluşmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Araştırmamızda, öğrencilerin akademik başarıları ile kardeş sayıları arasında istatistiksel olarak anlamlı herhangi bir ilişki saptanmadı. Abay ve Keleşoğlu'nun (2016) çalışmasında, kardeş sayısı tek çocuk, 4 kardeş veya 5 kardeş ve üstü olan öğrencilerin akademik başarılarının düştüğü, 2 kardeş ve 3 kardeş olan öğrencilerin akademik başarılarının arttığı, çalışmamızın aksine kardeş sayısı ile akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur (17). Yine 970 lise öğrencisi ile yürütülen bir araştırmada, kardeş sayısı ile akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu bildirilmiştir (18). Öğrencilerin akademik başarıları ile kardeş sayıları arasında anlamlı olarak istatistiksel bir ilişki saptanmasının nedeni incelenen çalışmalara göre yaş ortalamasının daha yüksek olmasından kaynaklanabileceği tahmin edilmektedir.

Ayyıldız ve arkadaşlarının (2014) çalışmasında, hemşirelik öğrencilerinin anne ve baba eğitimi ile akademik ortalamaları arasında anlamlı fark olduğu bildirilmiştir (5). Çalışmamızda ise, öğrencilerin anne mesleği ile akademik başarıları arasında herhangi bir ilişki bulunmazken; baba mesleği ile akademik başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır. Bu durumun, Ayyıldız ve arkadaşlarının (2014) çalışmasında üniversite mezunu anne sayısının daha çok olmasından kaynaklandığı tahmin edilmektedir.

Eğitim-öğretim süreleri boyunca üniversite öğrencilerinin aldıkları teorik ve uygulamalı dersler, kişisel ve sosyal yaşam stilleri öğrencilerde stres yaratmaktadır. Eğer stresle baş edilemezse anksiyete ve depresyon belirtileri ortaya çıkar (19). Anksiyete ve depresyon öğrencilerde düzenli beslenme ve düzenli uyumayı engellemekte, sigara kullanımını arttırmakta, yaşam kalitesini bozmakta ve özkıyımlara yol açabilmektedir (20-21). Çalışmamızda, cinsiyet ile BAÖ puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Benzer çalışmalarda da, anksiyete ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmadığı bildirilmiştir (22-24). Mayda ve arkadaşlarının (2014) yaptıkları bir çalışmada, bizim çalışmamızın aksine, kız öğrencilerin BAÖ puanları erkek öğrencilerden istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek bulunduğu bildirilmiştir (25). Bu durumun, Mayda ve arkadaşlarının (2014) çalışmasında yaş ortalamasının daha büyük ve kız öğrenci sayısının daha çok olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

İncelenen bir literatürde; ekonomik durum ile BAÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olduğu bildirilmiştir (26). Yine Karaoğlu ve Şeker'in (2011) yaptıkları çalışmada düşük ekonomik düzeye sahip aile çocuklarında ise anksiyetenin anlamlı derece yüksek olduğu bildirilmiştir (27). Bizim çalışmamızda ise, literatürde bildirilenin aksine gelir algı durumu ile BAÖ puan ortalamaları arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunmadı. Bu durumun, bizim çalışmamızda geliri giderden fazla algılayanların fazla olmasından kaynaklı olduğu tahmin edilmektedir.

Çalışmamızda, paramedik mesleğini istemeyerek seçenlerde anksiyete anlamlı derecede yüksek bulundu. Gümüş ve Zengin (2018) hemşirelik öğrencilerinde yaptıkları bir çalışmada, hemşirelik mesleğini istemeyerek seçen öğrencilerde anksiyetenin anlamlı derecede yüksek

olduğunu bildirmişlerdir (26). Gümüş ve Zengin (2018)'in bu bulgusu bizim çalışmamızdaki bulgu ile paralellik göstermektedir.

Sonuç olarak; öğrencilerin akademik başarılarını baba mesleğinin, anksiyetelerini ise bölümü isteyerek seçip seçmeme durumlarının etkilediği bulunmuştur.

ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırma verileri, Gümüşhane Üniversitesi Kelkit Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ilk ve acil yardım öğrencileri ile sınırlı kalmıştır.

KAYNAKLAR

1. Özcan C. İlk ve Acil Yardım Teknikerliği Paramedik. G Özel., B Özel Akbuğa., C Özcan (Ed.), İçinde Özcan C. Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetlerinin Organizasyonu ve Sunumu. (s. 10-24). Ankara. Güneş Tıp Kitapevleri, 2018.
2. Resmi Gazete. Sağlık meslek mensupları ile sağlık hizmetlerinde çalışan diğer meslek mensuplarının iş ve görev tanımlarına dair yönetmelik, 2014; sayı: 29007. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/05/20140522-14-1.pdf>. (Erişim Tarihi: 17.04.2020).
3. Yıldırım D, Sarı E, Gündüz S, Yolcu S. Paramedik eğitiminin dünü ve bugünü. Smyrna Tıp Dergisi, 2014; 1: sf.51-53.
4. Öztürk N, Ulusoy H. Lisans ve yüksek lisans hemşirelik öğrencilerinin eleştirel düşünme düzeyleri ve eleştirel düşünmeyi etkileyen faktörler. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 2008; 1(1): 15-25.
5. Ayyıldız T., Konuk Şener D., Veren F., Kulakçı H., Akkan F., Ada A., Aldoğan A., Yeral K., Emek A., Tetik D., Dinç G. Hemşirelik öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen faktörler. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2014; 2(5): 222-228.
6. Softa Kaçan H, Karaahmetoğlu Ulaş G., Çabuk F. Lise son sınıf öğrencilerinin sınav kaygısı ve etkileyen faktörlerin incelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 2015; 23 (4): 1481-1494.
7. Genç, M. İlköğretim öğrencilerinin sınıf ve cinsiyete göre sınav kaygı düzeylerinin belirlenmesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 2013; 11(1): 85-95.
8. Beck AT, Epstein N, Brown G, Steer RA. An inventory for measuring clinical anxiety: Psychometric Properties. Journal of Consulting and Clinical Psychology. 1988;56(6):893-7.

9. Ulusoy M, Şahin NH, Erkmén H. Turkish version of beck anxiety inventory: psychometric properties. *ProQuest Health & Medical Complete*, 1998; 12 (2): 163-172.
10. Dil S, Bulantekin Ö. Hemşirelik öğrencilerinde akademik başarı düzeyi ile aile işlevselliği ve kontrol odağı arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2011; 2(1): 17-24.
11. Demirtaş H, Özer N. Öğretmen adaylarının zaman yönetimi becerileri ile akademik başarısı arasındaki ilişki. *Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 2007; 2: 34-48.
12. Güven B. İlköğretim öğrencilerinin öğrenme stilleri, tutumları ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *TSA Dergisi*, 2008; 12(1): 5-54.
13. Özay E, Ocak İ, Ocak G. Genel biyoloji uygulamalarında akademik başarı ve kalıcılığa cinsiyetin etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2003; 2: 63-67.
14. Çırpan Küdür F, Çınar S. Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinde ekran desteği ile akademik başarı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2013; 3(4): 191-199.
15. Kılıç E, Karadeniz S. Cinsiyet ve öğrenme stiline gezinme stratejisi ve başarıya etkisi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2004; 24(3): 129-46.
16. Keskin G, Sezgin B. Bir grup ergende akademik başarı durumuna etki eden etmenlerin belirlenmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2009; 4: 3-18.
17. Abay AR, Keleşoğlu F. Okul sosyal hizmeti perspektifinden lise öğrencilerinin akademik başarı düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Yalova Sosyal Bilimleri Dergisi*, 2016; 11(6): 10-25.
18. Polat, S. akademik başarının yordayıcısı olarak yalnızlık, sınav kaygısı ve sosyal destek. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 2008; 25(7): 46-61.
19. Oner Altıok H, Ustun B. The Stress Sources of Nursing Students. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 2013; 13(2): 760-766.
20. Dahlin M, Joneborg N, Runeson B. Stress and depression among medical students: A cross-sectional study. *Medical education*, 2005;39(6):594-604.
21. Doom JR, Haeffel, GJ. Teasing apart the effects of cognition, stress, and depression on health. *American journal of health behavior* 2013;37(5): 610-619.
22. Karaoğlu N, Seker M. Anxiety and depression in medical students related to desire for and expectations from a medical career. *West Indian Med J*, 2010; 59(2): 196- 202.
23. Yeniçeri N, Mevsim V, Özçakar N, Özán S, Güldal D, Başak O. Tıp Eğitimi Son Sınıf Öğrencilerinin Gelecek Meslek Yaşamları İle İlgili Yaşadıkları Anksiyete İle Sürekli Anksiyetelerinin Karşılaştırılması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 2007; 21(1): 19-24.

24. Nandi M, Hazra A, Sarkar S. Stress and its Risk Factors in Medical Students: An Observational Study from a Medical College in India. *Indian J Med Sci*, 2012; 66(1- 2): 1-12.
25. Mayda AS, Yılmaz M, Bolu F, Deler MH , Demir H , Doğru MF, Ekici Eİ, Fırat A, Guksu S. Bir Tıp Fakültesi 4, 5 ve 6. Sınıf Öğrencilerinde Gelecek İle İlgili Kaygı Durumunun Değerlendirilmesi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2014; 4 (3): 7-13.
26. Gümüş F, Zengin L. Hemşirelik Öğrencilerinde Anksiyete, Depresif Belirti Sıklığı ve İlişkili Faktörler. *Van Tıp Derg*, 2018; 25(4): 527-534. DOI: 10.5505/vtd.2018.38268.
27. Karaoğlu N, Şeker M. Klinik öncesi yıllardaki tıp öğrencilerinin anksiyete ve depresyon düzeyleri ve etkili olabilecek faktörler. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 2011; 10(3): 303-312.